



שמיני

33

תשע"ג

לקוראי הגליון ולכל בית ישראל
שבת שלום ומבורך
וקיץ בריא

עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ

בשם ה' נעשה ונצליח

אשכול יוסף

הידושים נפלאים ועונג שבת בפרשת השבוע

משולחנו של רבי יוסף חי סימן טוב שליט"א מהה"ס "כרם יוסף"
ראש ישיבת המתמידים "אור התורה" ליומי דפגרא לצעירים מצטיינים ירושלים ת"ו



בברכת מרנן ורבנן רבותינו הגאונים ראשי הישיבות, הגאון הגדול רבי משה צדקה שליט"א ר"י "פורת יוסף" והגאון הגדול רבי דוד כהן שליט"א ר"י "חברון"

י"ש י"ש י"ש

הכוונה שיהיו ישראל אוכלים משמנים כאילו הותר להם בשר חזיר,
כי לא ירגישו הנאה אלא רק מעסק התורה והמצוות

עוד מתרץ בשו"ת רדב"ז (ח"ג סימן תמ"ח) שכוונת חז"ל שלעתיד לבוא
יהיו ישראל אוכלים משמנים כאילו הותר להם בשר חזיר, שודאי אין
הכוונה שיותר להם בשר חזיר ח"ו.

וביאור דבריו דהנה כבר כתבו התוספות (נמוקט קד) בשם המדרש, עד
שאדם מתפלל שיכנס דברי תורה לתוך גופו יתפלל שלא יכנסו מעדנים
לתוך גופו, כמו רבי הקדוש שהגם שהיה עשיר גדול לא נהנה מהעולם
הזה אפילו דבר מועט. והתשב"ץ (תקל"ה) כתב בשם תשובת הגאונים, עד
שיבקש שתכנס תורה למעיו יבקש שלא יכנסו מעדנים למעיו כי המרבה
במעדנים בכל יום בא לידי עבירה.

ובשו"ת משנה הלכות (י"ג קע"ט) קרא תגר על מנהג העיתונים אפי'
החרדים ביותר המפרסמים תאוות אכילה וכל מיני מאכלים ומבקשים
שיקנו כל מיני מאכלים שהם מלא טעם, שהגם שהמאכל כשר
למהדרין בתכלית ההידור אבל התאוה בעצמה היא טריפה, כמו שנא'
"והאספסוף אשר בקרב התאוות תאוה" ופירושו חז"ל שהערב רב הכניסו
תאוות אכילה בבני ישראל הכשרים, ובן סורר ומורה על תאוות אכילה
נהרג שסופו לבקש לימודו ואינו מוצא ועומד ומלסטם הבריות, ואכילתו
בשר ויין כשר דוקא, וכל דברי חז"ל מלאים להזהר בתאוות אכילה.
והוסיף שהנודע ביהודה ובית דינו עשו כמה תקנות, וביניהם שאסרו על
הנחתומין להמשיך לאפות עוגות טובות וטעימות ולמוכרם בחוץ מטעם
שמביא לידי רעבתנות ונטיה למותרות.

צא ולמד ממה שהאריך לבאר מורנו הגאון הגדול רבי דוד כהן שליט"א
ראש ישיבת "חברון" (ימי הפורס מאמר י"ז עמ' ק"ג והלאה) שעיקר חטא נהנו
מסעודתו של אחשוורוש, לא היה על עצם האכילה שבוה היו אנוסים,
אלא על שתפסו במידת עשו שהיא שורש הרע של עמלק, ולזול עניני
הנשמה הרוחניים בשביל עניני הגוף הארציים, שאכלו ושתו להנאת הגוף
ולמילוי תאוותם, וכנענו אחר תאוות גופם ולא חמלו על נשמתם, ובוה
ניתן כח לעמלק להשמיד להרוג ולאבד, שעיקר כוחו בא מתוך השליטה
של התאוה, וכמבואר במדרש הנעלם עה"פ "הלעיטני נא" שהוא ענין
התאוה, שעיקר ענינו של עשו ולזול בענינים הרוחניים למלאות תאוותו,
שזלל הבכורה בשביל תאוותו, ולכן גם תיקון החטא נעשה על ידי אכילה,
במשתה ושמחה לעבודת השי"ת.

ואחר כל הדברים האלה עולה על נס פירושו של הרדב"ז שכוונת חז"ל
שלעתיד לבוא יהיה מותר ריבוי התאוות, ויש לומר שלעתיד לבוא
הכוונה שיהיו ויתענגו בעוה"ב שכל הנאת בני האדם הם הנאות רוחניות.
או הכוונה שלעתיד יסיר הקב"ה לב האבן מבני האדם, וירגישו הכל
בעסק התורה והמצוות עונג עצום, יותר מכל תענוגי העולם הזה, וזהו
הכוונה שלעתיד יהיו אוכלים משמנים כאילו הותר להם בשר חזיר.

"ואת החזיר כי מפרים פרסה הוא ושוסע שסע פרסה והוא גרה לא

יגר שמה הוא לכם" (י"ז ט"ז)

האם עתיד הקב"ה להתיר את החזיר באכילה, והלא מעיקרי אמונתנו שהתורה לא תתחלף ולא תשתנה בשום זמן?

בפי המון העולם שגור בשם המדרש: "למה נקרא שמו חזיר? שעתיד
הקב"ה להחזירו לישראל לעתיד לבוא", ומשמע מזה שלעתיד יהיה
החזיר מותר באכילה, ומקשים תופסי התורה היאך יתכן שלעתיד יהיה
החזיר מותר באכילה, והלא כבר נאמר (דברים י"ד) "לא תוסיפו על הדבר
אשר אנכי מצוה אתכם ולא תגרעו ממנו", ואחד מיי"ג עיקרי האמונה,
שזאת התורה לא תשתנה ולא תהיה תורה אחרת מאת הבורא יתברך
שמו, ואם כן היאך יתכן שיהיה החזיר מותר באכילה לעתיד לבוא?

י"ש י"ש י"ש

הכוונה לאדום שיתחפף לעתיד להיות כוחו לטובת עם ישראל

רבינו הריטב"א (קידושין ט"ז) פירש מה שנאמר בגמרא (ס"ג) עשרה קבים
נגעים ירדו לעולם תשעה נטלו חזירים ואחד כל העולם כולו, שהכוונה
לאדום, דכתיב בו "יכרסמנה חזיר מיער", ועליהם אמרו במדרש (ויק"ר
פ"ג) למה נקרא שמו חזיר שעתיד הקב"ה להחזירו לישראל לעתיד לבוא.
ומבואר להדיא מדבריו שאין הכוונה כפשוטו שיהיה החזיר מותר
באכילה לעתיד לבוא, אלא כוונת חז"ל שכח אדום יתחפף לעתיד לבוא
לטובת עם ישראל. [ובס' קובץ ביאורים על הרמב"ם (ה' מל"ס פ"ה ה"ה)
ביאר כוונת הריטב"א שלעתיד לבוא יקבלו גרים מזרע עמלק].

וכן מפרש רבינו בחיי שהכוונה לכוח השליל של החזיר שלעתיד לבוא
ישוב עם שאר הכוחות לעזור ולתמוך בישראל.

וכיוצא בזה פירש החתם סופר בספרו תורת משה (נ"א) שהכוונה על חזיר
מיער, על אדום, שלעתיד לבוא יתחפכו כל העמים ויודו לשמו הגדול.

ובס' משנת משה (נמוקט ס"א) כ' שבמדרש (נפישמן) איתא: "ואת החזיר" זו
אדום, "והוא גרה לא יגר" ושאינה מגדלת הצדיקים, ולא די בזה אלא
שהורגת אותם, ונקרא חזיר שמחזרת עטרה לבעליה, וזה שנא' "ועלו
מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו והיתה לה' המלוכה". והיינו
שלעתיד אדום תגרום שיבת עטרה לישראל, ומדוקדק שאגדה זו באה
רק דרך משל על האומות, ולא לענין התרת החזיר, וכמו שהוסיף
המדרש כן על שאר האומות.

י"ש י"ש י"ש

הכוונה שהשר המקטרג חזריא"ל עתיד להיות סניגור לישראל

כעין זה מתרץ הרדב"ז (ח"ג סימן תמ"ח) על דרך הסוד שיש למעלה בשמים
שר אחד ושמו חזריא"ל והוא קטיגור על ישראל, ועתיד הקב"ה להחזירו
לישראל להיות להם סניגור.

פתגמים נבחרים בנושא: "בעלי חיים"

הגאון מוילנא, היה אומר: מצד הגוף והנפש האדם גרוע מכל חי אך מצד הרוח והנשמה – גדול הוא מכולם.

רבי משה חיים לוצטו, היה אומר: עילוי גדול לבריות כולם בהיותם משמשי האדם השלם המקודש בקדושתו יתברך.

רבי שמחה זיסל מקלם, היה אומר: יש להחזיק את הרסן על החומר, כמאלף החיות המזיק נמר עז ברסנו, שודאי אינו מסיח דעתו ממנו פן יתנפל עליו ויטרפנו.

רבי משה חיים לוצטו, היה אומר: המעלים עיניו מהצללו הרוחנית, גרוע הוא מהבהמות והחיות שטבעם לשמור עצמם, וינסו מכל מה שיראה להם היותו מזיק להם.

"יברכך ה' וישמרך יאר ה' פניו אליך ויהונך"

גליון זה המופץ באלפי עותקים ברחבי הארץ ולמאות מניינים בדוא"ל בארץ ובחו"ל

מוקדש ומוקטר לכבודם ולהצלחתם של ידידנו היקרים שפעלו רבות ונצורות לשמח לב אברכי מוסדותינו בקמחא דפסחא מכובדת ועשירה

חביבו של מרן, מקים עולה של תורה ראש וראשון לכל דבר שבקדושה ידידנו המפואר רבי אליהו ישי הי"ו

איש האשכולות מזכה הרבים ידידנו היקר רבי דוד שמרית הי"ו שאף הוזיל מכספו והונו עבור הקמחא דפסחא

איש החסד שלוחא דרבנן נר האשכולות ידידנו היקר ח"כ רבי יצחק ועקנין הי"ו וכל העוסקים בצורכי ציבור באמונה הקב"ה משלם שכרם, ויעלו ויצליחו מעלה מעלה!

ספרי הרב יוסף הי סימן טוב שליט"א
מהרב "אשכול יוסף" עה"ת (כת")

"כרם יוסף" מגילת (928 עמודים)

"כרם יוסף" בבא קמא (1000 עמודים)

"כרם יוסף" עמ"ס גיטין וקידושין

"מעדני יוסף" ברית מילה, פנינים וח"י

"כרם רבני" חכמה ומוסר

ניתן להשיג בחנויות הספרים המובחרות:

ירושלים: יפה נוף צומת בר אילן,

אור החיים סנטר מאה שערים, ויסבקר מול

פיצה אורי גירסה מול שטיבלך זכרון משה,

ולדמן בבחמ"ד בעלזא, שנקיס רח' פתח תקוה.

הפצת ספרי קודש רח' דוד 1 שכונת הבוכרים

בני ברק: משפ' שבתאי ר' עקיבא 44 פינת הרב קוק

2. אשדוד: משפ' כהן רובע ג' רח' האדמו"ר מבעלז

5/25. קרית ספר: משפ' שחמורוב מסילת יוסף 4,

בחול: בעייגלאיזן

לביוררים ונקודות מכירה ברחבי הארץ ניתן לפנות

למכון "כרם יוסף" טלפקס: 02-5373570 (אחה"צ)

ישוב ד', לעתיד לבוא יתגלה הטעם שאסרה תורה את החזיר

בספר מקור חיים (פיהו על האנן עולא, הלאו בס' כס"ר) תירץ בשמו של ר' שם טוב פלקירא שכונת המדרש שלעתיד לבוא יתגלה לכחמים הטעם שבגללו אסרה התורה את החזיר לישראל.

ישוב ה', לעתיד לבוא יתחדש בחזיר סימני טהרה

רבותינו המפרשים, האור החיים הקדוש, הרמ"ע מפאנו (מאמר מקור דין ח"צ פרק י"א), החתם סופר ועוד, מתרצים שלעתיד לבוא ישנה הקב"ה את טבעו של החזיר ויהיה לו שני סימני טהרה ויעלה גרה ככל הבהמות הטהורות, וזה שאמרה תורה אצל החזיר "והוא גרה לא יגר" מה שלא אמרה כן אצל שאר הבהמות, ללמדנו שדוקא בזמן שהוא לא יגר אז יהיה אסור, אבל לעתיד לבוא שיעלה גרה יחזור להיות מותר. וכן תירץ רבינו יוסף חיים זצ"ל בבן יהודה (מ"ר כג.) והוסיף שיש רמז למדרש זה ממה שאמרו בגמרא (מ"ר טז וקדושין ס"ב), עיין שם.

אך הרמ"ע מפאנו (ס"א) הקשה שהיאך יהיה החזיר מותר מחמת הסימנים שיתחדשו בו והלא היוצא מן הטמא טמא. ויל"ע בזה דלכאוי"ל דסוף סוף יחשב כפנים חדשות וכבהמה חדשה ולכן לא תהיה נידונה כדן מי שיצאה ממנה. ועוד יש לומר שגם מי שיצאה ממנה תהיה מכאן ואילך טהורה וגם זו תהיה טהורה מכאן והילך.

ישוב ו', הכוונה לדג שיבוטא שטעמו כטעם החזיר שעתיד לחזור לעתיד לבוא לארץ ישראל

בספר אור יקרות (בפרשתן שנת תל"א) ובשו"ת גנזי יוסף להגאון רבי יוסף שווארץ הי"ד (ס' מ"א) בשם ספר לוית חן (הנ"ל והל"ך מה בס' אגרות המורה עמ' קט"ז) ביארו דהנה אמרו בגמרא (חולין קט"ז): אמרה יתא לרב נחמן הרי כל מה שאסר לנו ה' התיר לנו דוגמתו, אסר לנו דם התיר לנו כבד, אסר לנו חזיר והתיר מוח שיבוטא ופירש רש"י מוח של דג ששמו שיבוטא וטעמו כטעם חזיר. ואיתא במדרש (פסחים ל"א) רבמי (פ"ד) שבע מאות מיני דגים טהורים ושמונה מאות חגבים טהורים ועופות לאין מספר גלו עם ישראל לבבל, וחזרו עמיהם, חוץ מדג ששמו שיבוטא, ועתיד לחזור. וע"כ זה הכוונה שעתיד הקב"ה להחזירו לחזיר, היינו דג שיבוטא שטעמו כטעם החזיר.

ישוב ז', הכוונה שיהיה היתר הוראת שעה רק לאיזה זמן מסוים

ביפה תואר (על מד"ר ויקרא י"ג ג' ג' ג') שהכוונה שמה שאמרו שנקרא שמו חזיר מפני שעתיד להחזירו לישראל, היינו שמפני המלחמות להוראת שעה יתירן הקב"ה לישראל כמו שהתירו להם בכיבוש הארץ וכמו שנאמר (דברים ו' י"א) "ובתים מלאים כל טוב" ודרשו חז"ל (חולין י"ז) אפילו כתלי דחזירי. וכבר כתב הרמב"ם (פ"ט מהלכות יסודי המורה) אם יאמר לנו הנביא שנודע לנו שהוא נביא לעבור על אחת מכל מצות האמורות בתורה או על מצות הרבה בין קלות בין חמורות לפי שעה מצוה לשמוע לו חוץ מעבודת כוכבים, והוא שיהיה הדבר לפי שעה, אך אם יאמר שהדבר נעקר לעולם מיתתו בחנק שהתורה אמרה לנו ולבנינו עד עולם.

ישוב ח', הכוונה ליצר הרע שיהיה יכול להשתמש בו ולא להגרר אחריו

השל"ה הק' (מהלכות אדם בית דוד אמת קמ"א) ביאר שסוד כוונת חז"ל שנקרא שמו חזיר, שעתיד להחזיר, היינו שעתה אסור להשתמש ביצר הרע ללא דבר מצוה, כי מטבעו חס מקצתו חס כולו, ולכן עתה אסור החזיר הזה להתקרב אליו, ואל תקרב אל פתח ביתה, [כי אז עלול להגרר גם לדבר עבירה], אבל לעתיד שיתמתק יחא מותר, וזהו חזיר שעתיד להחזיר אל שרשו, שהוא מקום הגבורות הקדושות.

ישוב ט', לעתיד לבוא יתלבש בחזיר נפש בהמה טהורה

בספר מעט צרי (עמ' י"ז) מתיר בשם ספר קול הרמה והפרשה (עמוד י"ז) שאפילו בנפש הבהמה שייך גם כן התחלפות הנפשות, שנפש בהמה טהורה תתחלף לפעמים ותבוא בתוך בהמה טמאה, ומכל מקום טמאה היא לנו מצד שאין אנו יודעים אם נתחלף בתוכה נפש של בהמה טהורה, ומן הסתם ודאי יש לבהמה טמאה נפש של בהמה שאיננה טהורה ולכן כתיב בכל הפרשה שם "טמא הוא לכם" "וטמאים הם לכם" שאף לפי האמת שיתכן בהמה טמאה שתהיה טהורה, מכל מקום לנו היא בחזקת טמאה, אבל להקב"ה בעצמו שמחליפן נגלה לפניו שהיא טהורה, וזהו כוונת חז"ל שהחזיר עתיד ליטהר, שלעתיד לבוא בחזיר יתלבש נפש בהמה טהורה, וכמו טמא הנולד מטהור שמותר מצד שהנפש שלו היא טהורה.

ישוב י', יש אומרים שמדרש זה לא היה ולא נברא

יש לציין שהיו אחרונים כמו בעל סדר הדורות בספרו ערכי הכינויים (אות ט' חז"ר) שכתבו דמאמר זה לא היה ולא נברא, וכיוצא בזה כ' בס' המצרך (ס' ע"ד) והזכיר סברא זו גם השדי חמד (פאת השדה גללים, מע"ר ח' גלל ח'). וגם בס' בני יששכר (אדר ו' אות ג') שמאמר זה הוא מרגלא בפי אינשי, אולם לא נמצא במדרשי חז"ל שלפנינו. והגאון פרי מגדים בספרו נוטריקון כתב שמטעם זה בכל הש"ס חסבו את שמו של החזיר ל"דבר אחר" כדי להעלים מהמון העם סברא והבנה זו שעתיד הקב"ה להחזירו לישראל, שממנו ניתן להבין כאילו יהיה היתר לחזיר.

מערכת "אשכול יוסף" שע"י מכון "כרם יוסף"

ומסדות "אור התורה" בישראל

דוא"ל: keremyosef@okmail.co.il

לבקשת רבים כתובתנו בעברית: לקראטסדקס@סלשודבסדן

אם ברצונך לקבל בכל שבוע את העלון

ישירות למייל שלך שלח בקשה לדוא"ל של

המערכת [המאושר ע"י גדול"י שליט"א]

השירות ללא תשלום לזיכוי הרבים

גיליון "אשכול יוסף" יו"ל לזיכוי הרבים

על ידי האחים היקרים והמבורכים

מר גדעון ניסים הי"ו, ומר אהרן ניסים הי"ו

שנשאו על עצמם כל הוצאות הדפוס

להצלחתם ולהצלחת כל בני משפחתם שיחי

ומוקדש ומוקטר לעילוי נשמות הוריהם היקרים

סלם אליה בן מסעודה ז"ל ונוריה בת גורגיה ע"ה

פרשת
שמיני
התשע"ו

גיליון: 188 שנה ד'

שבת שלום
ומבורך!

אשכול יוסף

חידושים בפלאים ועונג שבת בפרשת השבוע

מאת הצב"י רבי יוסף חי סימן טוב שליט"א מחה"ס "כרם יוסף"
ראש ישיבת המתינדים "אור התורה" ליוני דפגרא לצעירים מצטיינים ירושלים ת"ו

בברכת מורנן ורבנן הגאונים ארזי הלבנון רבותינו ראשי הישיבות
הגאון הגדול מוה"ר ר' משה צדקה שליט"א ר"י "פורת יוסף", הגאון הגדול מוה"ר ר' דוד כהן שליט"א ר"י "חברון"

"ואחיהם כל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה'" (י' ו')

שקולה מיתתן של צדיקים כשריפת בית אלהינו! [ראש השנה יח:].

קשה סילוקן של צדיקים קשה לפני הקב"ה יותר מחורבן בית המקדש, בחורבן בית המקדש כתיב "ותרד פלאים", אבל בסילוקן של צדיקים כתיב (ישעיה כ"ט) "לכן כה אמר ה' הנני יוסף להפליא את העם הזה הפלא ופלא", וכל כך למה? "ואבדה חכמת חכמיו ובינת נבוניו תסתתר"! [מדרש איכה א' סי' ל"ז].

קשה שמצינו בחז"ל שקשה סילוקן של צדיקים "כחורבן" בית המקדש ובמקום אחר "יותר" מחורבן בית המקדש?

❧ יישוב א' ❧

גודל הצער והמכאוב בפטירת הצדיק מפני שמתווסף צער על צער שני החורבנות

השל"ה הקדוש (מסכת תענית פרק תורה אור אות קל"ד) מיישב שהצדיק הוא גם כן בחינת בית המקדש ממש, כמו שכתוב 'ושכנתי בתוכם'. והנה היו שני מקדשות שחרבו, וכל אחד הוסיף יגון ואנחה. כי לאחר חורבן בית שני נסתלקה השכינה ביותר למעלה למעלה, וסילוק הצדיק הוא חורבן שלישי. וזהו ענין שני פלאות שנאמרו במקדשות, כי היו שתיים, ובצדיק שלושה, כי הוא חורבן שלישי, [וביאור דבריו שמצד אחד מיתת הצדיק הוא כחורבן בהמ"ק, דהוא מצד עצמו כחורבן בהמ"ק השלישי, אך מצד שני סילוקו קשה יותר מחורבן בית ראשון ושני, כי עתה בפטירתו אחרי שכבר חרבו לנו שני מקדשות נוסף לנו בפטירתו עוד צער ותוגה על הראשונות, כי חורבן שלישי הוא, ונמצא סילוקו קשה יותר].

❧ יישוב ב' ❧

מיתת גוף הצדיק קשה כשריפת המקדש וסילוק נשמתו יותר מחורבן רוחניות המקדש

הכלי יקר (במדבר ל"ג) מדקדק שפעם אחת השתמשו חז"ל בלשון "שריפה" על המקדש, ופעם אחת בלשון "חורבן", וכן גבי הצדיקים פעם אחת בלשון "מיתה" ופעם אחת בלשון "סילוק". דבגמרא (שם) אמרו ששקולה "מיתתן" של צדיקים "כשריפת" בית אלהינו, ואילו במדרש אמרו "סילוקן" של צדיקים קשה לפני הקב"ה יותר "מחורבן" בית המקדש.

וביאר שלשון "חורבן" הנזכר במקדש, מורה על חורבן הרוחניות, שעדיין חומרות הבית העצים והאבנים נשארו קיימים. וכן בצדיקים לשון "סילוק" הכוונה לנשמה ולא לגוף, כי היא לבדה עולה. אבל לשון "שריפת" הנזכר במקדש, מורה על שריפת החומר. וכן בצדיקים לשון "מיתה" הכוונה כנגד החומר, כי רק הגוף מת.

וממילא מיושב שעל מיתת גוף הצדיק אמרו שזה כ"שריפת" בניין המקדש, והיינו גשמויות הבית. אבל "סילוקן" של צדיקים, והיינו הנשמה שבהן, יותר חמור מ"חורבן" בית המקדש, והיינו אפילו יותר מרוחניות שהיו במקדש.

חדש! להאזנה לשיעורים מרתקים בהלכה ובאגדה מרבי יוסף חי סימן טוב שליט"א בעל "אשכול יוסף" מעכשיו ב"קול הלשון": 03-6171111-1-3-6-37 שמעו ותחי נפשכם! (במאגר עשרות שיעורים)

יש חילוק בין צדיק שנפטר בפתע פתאום לצדיק שלא נפטר בפתע פתאום

בעת שנשא הגאון רבי שלמה קלוגר זצ"ל דברי הספד על פטירת הגאון רבי אפרים זלמן מרגליות זצ"ל בעל שו"ת בית אפרים ועוד (והדפיסה בקונטרס עין המעה) עמד ליישב הסתירה, כי יש חילוק גדול בין צדיק שנפטר בפתע פתאום בידי שמים, וזהו מה שאמרו קשה 'סילוקן' של צדיקים, לשון "סילוק" הוא שבפתע פתאום נסתלקו מן העולם, אז בודאי קשה מיתתו יותר מחורבן בית המקדש, כי בחורבן בית המקדש היו ישראל מרגישים בו תחילה, שהרי הקב"ה התרה בהן כמה פעמים, ולכן צדיק שמת בפתע פתאום קשה סילוקו יותר מחורבן המקדש.

וביאר שכל זה דווקא אם מת הצדיק בידי שמים, אבל אם מת בידי אדם כמו גדליה בן אחיקם, בזה לא שייך לומר שמיתתו חטופה בפתע פתאום, ואינו סימן רע כל כך, לכן אמרו עליו בגמרא דשקולה מיתת צדיקים כחורבן בהמ"ק, [ועפ"י תירץ מה ששאלו בגמ' ומי הרגו והשיבו שמת על ידי ישמעאל בן נתניה]. אך הוסיף עוד לבאר שלעולם יש לומר שגם אם מת הצדיק בפתע פתאום בידי אדם, גם קשה היא יותר מחורבן המקדש, ושונה מיתת גדליה בן אחיקם שהיה שקול רק כחורבן המקדש, ולא יותר, כיון שהגידו לו שישמעאל יהרגנו, והרי אמרו חז"ל שאף שאין מקבלין לשון הרע, מכל מקום היה צריך לחוש.

ולאור הדברים האלה ביאר למה מצינו שבאהרן בכו כל בית ישראל, ואילו במשה רבינו רק בני ישראל לבד, והיינו כאמור שכל דבר הנעשה בפתע פתאום יגדל צער פי כמה וכמה, ולכן באהרן שמת פתאום ולא הרגישו בו כלל ישראל, כמבואר בחז"ל שאפילו אחר כך לא האמינו שמת עד שנראה להם מטתו, לכך על גודל צערן ביכו אותו כל ישראל.

יש חילוק בין צדיק שנאסף בזמנו ואז נולד אחר תחתיו לבין צדיק שלא נאסף בזמנו

בפירוש בנין יהושע על מסכת שמחות (דף ס"ג, מהד' עוז והדר) מיישב על פי מה שכתב ביפה מראה (ברכות פרק היה קורא, בגליון) שהיכן שהצדיק נאסף בזמנו, אז נולד צדיק אחר תחתיו, כמבואר בגמרא (קידושין עב:) עד שלא כבתה שמשו של עלי זרחה שמשו של שמואל הרמתי. אבל אם חס ושלים נתפס הצדיק בעוון הדור, לא נולד אחר תחתיו, שהרי אפילו הצדיק שהיה בעולם נתפס, כל שכן מה שעדיין לא בא לעולם, וזהו חורבן ערו ערו עד היסוד בה.

כך גם כאן, מה שאמרו שגדולה מיתת צדיקים יותר מחורבן בית המקדש, זה באופן שהצדיק נתפס ח"ו בעוון הדור, ואין נולד אחר תחתיו, וקשה הוא יותר מחורבן המקדש, כי זה יבנה במהרה בימינו. ומה שאמרו בגמרא שקשה סילוקן של צדיקים כחורבן בית המקדש, זה כשהצדיק מת בזמנו, אז דור הולך ודור בא, ונולד אחר תחתיו, לכן קשה הוא רק כחורבן המקדש.

עתה שאין לנו מקדש ורק הצדיקים נשארו לנו לפליטה קשה סילוקן יותר מהחורבן

בעל שו"ת ערוגות הבושם (בספרו ערוגות הבושם עה"ת פרשת בא, דף קסד ע"ב) מיישב שלעולם עצם מיתת צדיקים הרי היא שקולה כחורבן בית המקדש, ברם עתה אחרי שכבר חרב לנו המקדש כאשר אנו מתבוננים בהפסד סילוקן של צדיקים, קשה היא לנו יותר מהפסד החורבן.

והוסיף לביאור והבנת העניין דסילוקן של צדיקים קשה היא, כאותו עשיר שהיה עתיר נכסין והיו לו אלף אלפים דינרי זהב, ואבד לו רוב עושרו וחילו, ולא נשאר לו כי אם רכוש קטן ומקצת כלי אומנתו בהן היה מתפרנס. ואחר זמן מה אבדו לו גם כלי אומנתו, ורכושו המעט שנותר לו, הכל כלה ואבד. דהנה בודאי הגם שמתחילה הפסד רוב רכושו היתה אבידה גדולה, אבל עתה בהפסדו האחרון שנשאר בעירום וחוסר כל קשה הוא לו ההפסד האחרון יותר מהראשון.



מונצח ומוקטר
לע"נ **חיים מכאל** ז"ל
בן יעקב ומלכה הי"ו
נלב"ע כ"ז אדר ב' התשע"ד
ת.נ.צ.ב.ה.

בימים הללו כאשר החלו לימוד מסכת קידושין בדף היומי חולק לעילוי נשמתו הספר "כרם יוסף" למגיד שיעורים וזכות המצוה תהיה בעד עילוי נשמתו להיות לו למליץ טוב.

וברכה והצלחה לאחותו היקרה והדגולה העומדת לימין מפעליו הכבירים מרת **בתיה מכאל** תחי' להתברך בבריאות איתנא ונהורא מעליא ובכל מילי דמיטב, אכ"ר.

ברכות מאליפות לכבוד ידידנו היקר והנעלה אוצר כלי חמדה רב פעלים מזכה הרבים ומפיץ העלון כש"ת ר' **יעקב לוי** הי"ו ימלא הקב"ה כל משאלות ליבו לטובה ולברכה ובכל אשר יפנה ישכיל ויצליח מתוך אושר ועושר וכל טוב.

ברכות מאליפות לכבוד ידידנו היקר והנעלה אוצר כלי חמדה רב פעלים מזכה הרבים חכם **בועז יחזקאל** שליט"א ימלא הקב"ה כל משאלות ליבו לטובה ולברכה ובכל אשר יפנה ישכיל ויצליח מתוך אושר ועושר וכל טוב.

❧ יישוב ו' ❧

יש חילוק בין צדיק שעל ידי פטירתו שבים בני דורו בתשובה לצדיק שלא זוכה לזה

עוד מתרצים העולם כי יש לחלק בין פטירת צדיק שבמיתתו בני דורו שמים על ליבם גודל אבדתו, ושבים בתשובה על מעשיהם הרעים, אז קשה סילוקו רק כחורבן בית המקדש, שהרי עד עתה אנו שמים ליבנו את עניין חורבן הבית ומצטערים ומתאבלים עליו ומצפים לבנינו. אבל אם אין איש שם על לב בפטירת הצדיק, אז ודאי סילוקו קשה יותר מחורבן בית המקדש.

❧ יישוב ז' ❧

יש לחלק בין צדיק שהיה בכוחו להגן על בניין הבית שלא יחרב

נראה ליישב בס"ד כי יש שני סוגי צדיקים, יש צדיקים שרב כוחם אבל לא עד כדי כך שיוכלו להעמיד לשמור ולהגן בתורתם וצדקתם על המקדש שלא יחרב, ועל כן קשה סילוקו רק כחורבן בית המקדש, כי במיתתם יש חורבן אחד, אבל יש צדיקים שרב כוחם שאילו היו בזמן הבית היו יכולים להגן עליו שלא יחרב, נמצא ששקולה מיתתו יותר מחורבן בית המקדש, כי רב ערכם ומעלתם שאילו היו בזמן החורבן, יכולים היו להגן על המקדש, ועתה שנסתלקו מאיתנו לבד סילוקו דומה כאילו נסתלק עימם גם המקדש, וכרבי צדוק (גיטין נו.) שיישב בתענית למשך ארבעים שנה בתענית כדי שלא יחרב בית המקדש.

ויש להוסיף כי צדיק כזה שהיה ביכולתו להגן על המקדש שלא יחרב, אפשר שאם היה נשאר עוד בחיים היה בזכותו נבנה המקדש בימיו, וממילא ודאי שקשה סילוקו יותר מחורבן בית המקדש, שבסילוקו ההפסד כפול, גם כחורבן בית המקדש, וגם הפסד שנסתלק הצדיק.

❧ יישוב ח' ❧

יש חילוק בין הרגע הראשון בו התחיל החורבן לבין המשך החורבן

עוד נראה ליישב דהלא היו שני חלקים בחורבן, חלק אחד שהוא תחילת החורבן, הרגע בו נכנסו פריצים להיכל וחיללוהו והמשיכו בחורבנם, והיה חלק נוסף מה שבפועל אחר כך עלה ההיכל באש ונחרב המקדש, ומצינו גם מחלוקת בגמרא על איזה חלק מן הזמן ראוי יותר להתאבל, שלדעת חכמים שקבעו את יום תשעה באב ליום אבל וחורבן, עיקר ההצתה חמורה יותר, אבל לדעת ר' יוחנן (תענית כט.) יותר היה ראוי לקבוע את זמן החורבן בעשירי שבו רובו של היכל נשרף.

ואשר על כן לאור מה שנפסק להלכה כי רגע תחילת החורבן הוא הקשה ביותר, יש לומר בס"ד שעל זה כוונת רבותינו בגמרא ששקולה מיתתו של צדיק כשריפת בית אלהינו, והיינו כמו אותו רגע ראשון שהחלו להצית את המקדש, שהוא הרגע הקשה ביותר. ומה שאמרו במדרש שקשה סילוקו של צדיקים יותר מחורבן בית אלהינו, הכוונה יותר מעצם החורבן כולו, כי לשון "חורבן" ודאי מורה על החורבן כולו שנמשך ונשרף רובו של היכל, דודאי פטירתו של צדיקים קשה יותר.

❧ יישוב ט' ❧

מחלוקת חכמים ור' יוחנן אם חמור יותר תחילת החורבן או שריפת רובו של היכל

בדוחק היה מקום ליישב עוד שהגמרא והמדרש חולקים במחלוקת חכמים ור' יוחנן, שהרי לפי הגמרא עיקר החורבן היה ברגע שהחלו להחריב ולהצית אש במקדש, ואילו המדרש סובר כר' יוחנן שעיקר החורבן הוא אותה שעה שרובו של היכל עלה באש. ולכן הגמרא אומרת ששקולה כשריפת המקדש, והיינו כאותו הרגע הראשון שהציתו אש במקדש. ואילו המדרש שסובר שהעיקר הוא מה שעלה רובו של היכל באש, ולא תחילת החורבן, לזה אומר שסילוקו של צדיקים קשה הוא יותר מתחילת 'החורבן', שמצד שני אותו הרגע הראשון שנכנסו פריצים להיכל מורה כבר על החורבן, כצבא שפורץ שערי האויב שמכריזים דבר זה כחורבן האויב.

וביאר נחמד זה יעלה כפתור ופרח לפי שבמדרש מבואר שנאמרו דברים אלו בפני ר' יוחנן וקילסם, והלא ר' יוחנן הוא זה שסובר שראוי היה לקבוע את זמן החורבן בעשירי, בעת שנשרף רובו של היכל. וכן למד החת"ס (בדרשותיו שכ"ח א' ד"ה אחז"ל) שר' יוחנן האמורא סבר כאמור שראוי לקבוע את צום תשעה באב בעשירי, ברם רבותינו הראשונים כתבו דהתנא רבן יוחנן בן זכאי הוא שאמר כן, (כמבואר בארוכה בכרם יוסף ב"ק עמ' רס"ו).

👉 **מאמר זה נלקח מתוך הספר "שלהבת יוסף חי" על התורה ושם נתבארו עוד ששה יישובים!**

גיליון **"אשכול יוסף"** יוצא לאור לזיכוי אלפי בית ישראל על ידי האחים הנעימים היקרים והחשובים אהבי התורה ולומדיה, כמו **גדעון ניסים** ומר **אהרן ניסים** הי"ו למרנה והצלחה להם ולכל בני ביתם מוקדש לע"נ הוריהם היקרים: **סאלם אליה בן מסעודה ז"ל, מוריה בת גורג'ה ע"ה, ת. ב. צ. ב. ה.**
 ◇ עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר ◇

להצטרפות למנוי "אשכול יוסף" ומכתבים למערכת: keremyosef@okmail.co.il פקס: 153-2-5373570

גיליון מיוחד
ספירת העומר
התשע"ו

גיליון: 189 שנה ד'

שבת שלום
ומבורך!

אשכול יוסף

חידושים נפלאים בפרשת השבוע ומועדי ישראל
מאת הצב"י רבי יוסף חי סימן טוב שליט"א מחה"ס "כרם יוסף"
ראש ישיבת המתמידים "אור התורה" ליוני דפגרא לצעירים מצטיינים ירושלים ת"ו

בברכת מרנן ורבנן ארזי הלבנון רבותינו הגאונים ראשי הישיבות
הגאון הגדול מוהר"ר משה צדקה שליט"א ר"י "פורת יוסף", הגאון הגדול מוהר"ר דוד כהן שליט"א ר"י "חברון"



בעל המשנה הלכות מרן הגאון רבי מנשה קליין זצ"ל
מתרפק על גיליונות הספרים "כרם יוסף"

השבוע התבשרנו על צאתו של כרך חדש מסדרת הספרים "כרם יוסף" על הש"ס, והפעם ספר חדש על מסכת "סוטה". סדרת הספרים "כרם יוסף" אשר ראשיתה החלה לפני כחמש עשרה שנה, ועלתה על שולחנם של רבותינו גדולי ומאורי הדור, מרן הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל, מרן הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל, ומרן הגאון רבי מנשה קליין זצ"ל בעל שו"ת משנה הלכות, אשר עודדו את המפעל הגדול הזה שהביא מתיקות ועריבות רבה לעולם התורה, וכיום תהילות להשי"ת נתקבלו הספרים "כרם יוסף" באהבה וחיבה בעולם התורה ובישיבות הקדושות, כפי שמעיד בכתב יד קודשו ראש ישיבת "חברון" הגאון הגדול מוהר"ר דוד כהן שליט"א בהסכמתו לכרם יוסף עמ"ס "סוטה", והוסיף בזה הלשון: "והרבה נהנים מזה והביאו תועלת מרובה, ועכשיו מוציא ספר נוסף על מסכת סוטה, ונוכחתי לראות כי הוא מלא וגדוש בחידושי תורה ערבים ושמחים ומאירים, ובעז"ה גם ספר זה יתקבל באהבה וחיבה בבי מדרשא ויהיה לתועלת ולברכה". יצוין שהספר החדש על "סוטה" יביא תועלת מרובה לא רק ללומדי המסכת, אלא לכל שוחרי ואוהבי התורה, אשר ימצאו קורת רוח מרובה בספר זה, שלל של מערכות מרתקות, נושאים מגוונים, קושיות ותירוצים רבים, הקשורים לפרשיות התורה, ולעניינים אחרים בהלכה ובאגדה, ספר חובה לכל אוהבי ושוחרי התורה!!!

למה רבי עקיבא לא הכריז תענית בעקבות פטירת אלפי תלמידיו?

כאשר נתבונן בדבר פטירת עשרים וארבע אלף תלמידי רבי עקיבא מפסח ועד עצרת, ניווכח שמפסח ועד עצרת, כל כמה דקות ביום ובלילה, היה יוצא כרוז על פטירת תלמיד נוסף, ובכל כמה דקות היו מתעסקים בהלוויה נוספת של אחד מתלמידי רבי עקיבא, בכל יום היו מתים כשמונה מאות בני ישיבה, אברכים מופלגים, ובכל יום עוד שמונה מאות משפחות של יתומים ואלמנות, וכולם מלאים דאגה ויגון, ואם כן עולה על נס תמיהה גדולה, למה ומדוע לא גזר רבי עקיבא תענית כדי לבטל רוע הגזירה, וכעין מה שמצינו בירושלמי תענית (פ"ג ה"ד) על רבי אליעזר שגזר תענית ולא ירדו גשמים וגזר רבי עקיבא תענית וירדו גשמים. והיאך כאשר מתו מאות תלמידיו בזה אחר זה לא גזר תענית?

ישוב א' - לא היו ראויים להיות מוסרי התורה לדורות הבאים

הנה חיפשתי הרבה בספרים רבים, ולא מצאתי אף אחד שכתב או העיר על דבר שאלה זו. אך מלפני הרבה שנים ראיתי באיזה ספר שכתב בזה דברים נוראים, ולולא כן, מדעתי אני איני אומר כן, כי בודאי כל תלמידי רבי עקיבא, היו חכמים גדולים וצדיקים, אלא שהקב"ה מדקדק עם צדיקים כחוט השערה. ואותו ת"ח שהעיר כן כאמור, ביאר לפי מה שאמרו בגמרא ביבמות (סב:) שנים עשר אלף זוגות תלמידים היו לו לרבי עקיבא, מגבת עד אנטיפרס, וכולן מתו בפרק אחד מפסח ועד עצרת, מפני שלא נהגו כבוד זה לזה, אמר רב חמא בר אבא ויש אומרים ר' חייא בר

חדש! להאזנה לשיעורים מרתקים בהלכה ובאגדה מרבי יוסף חי סימן טוב שליט"א בעל "אשכול יוסף" מעכשיו ב"קול הלשון": 03-6171111-1-3-6-37 שמעו ותחי נפשכם! (במאגר עשרות שיעורים)

יישוב ב' - תעניות וסיגופים אינן מכפרים עוונות של בין אדם לחבירו

עלה בדעתי בס"ד ליישב שהטעם שלא מצינו לרבי עקיבא שגזר תענית כאשר החלו תלמידיו למות, מפני שידוע ידע שעיקר חטאם היה בדברים של בין אדם לחבירו, שלא כיבדו זה את זה, ועיניהם היתה צרה זה בזה, לכן בדווקא לא גזר תענית, להורות שלא יועיל להם לבטל הגזירה על ידי תעניות וסיגופים, אלא אדרבה בנקל על ידי שיעשו תשובה ויהיו מכבדים זה את זה, ומטיבים זה לזה, ואדרבה מאכילים ומשקים זה את זה, ויהיה כל אחד עינו שמח בחבירו להועיל ולהטיב עימו, כמו שאמרו רבותינו (יומא פה:) שעוונות של בין אדם לחבירו, אפילו יום הכיפורים אינו מכפר, אלא עד שירצהו ויבקש את סליחתו.

והנה אף על פי שיסוד ושורש תענית שיהיה האדם מפשפש במעשיו ועל ידי זה יחזור בתשובה, כדבריו המפורסמים של הרמב"ם בהלכות תענית (פרק ה') "יש ימים שכל ישראל מתענים בהם מפני הצרות שאירעו בהן כדי לעורר הלבבות ולפתוח דרכי התשובה ויהיה זה זיכרון למעשינו הרעים ומעשה אבותינו שהיה כמעשינו עתה, עד שגרם להם ולנו אותן הצרות, שבזיכרון דברים אלו נשוב להטיב". נראה לדקדק מדברי הרמב"ם שעיקר התענית היא כדי לזכור הרעה, ועל ידה יפשפש לדעת על מה באה אותה רעה, ויבין שבאה אותה הרעה מפני אותם עוונות שאף עתה אוחז בהן, וישוב בתשובה, ומטעם זה אנו מתענים בתשעה באב לא בלבד מדין אבלות על חורבן בית המקדש, אלא גם כדי לזכור מעשינו הראשונים שחטאנו בעוונות שבין אדם לחבירו, והיינו על ידי זיכרון הרעה, חורבן בית המקדש. אולם כאשר חטאו תלמידי רבי עקיבא זה לזה, לא היה תועלת כל כך אם היה גזר עליהם תענית, אלא בודאי היה מייסרן בתוכחות ודברי כיבושין, ומפני שלא הטו אוזנם לדבריו מתו מפסח ועד עצרת.

יישוב ג' - ימי ספירת העומר הם כימי חול המועד
ע"ל על פי מה שכתבו בסה"ק שהימים הללו שבין פסח לעצרת כולם קדושים, והמה ימים נוראים ועומדים ברומם של עולם, וחשובים כאילו המה ימי חולו של מועד, כדבריו המפורסמים של רבינו הרמב"ן (פרשת אמור, כ"ג ב'), וזה לשונו: "וציוה בחג המצות שבעה ימים בקדושה לפנייהם ולאחריהם כי כולם קדושים ובתוכם ה', ומנה ממנו תשעה וארבעים יום

אבין, כולם מתו מיתה רעה, וביאר רב נחמן דהיינו באסכרה, ובגמרא ברכות (ח.) איתא, תשע מאות ושלושים מיני מיתות נבראו בעולם, וקשה מכולם מיתת אסכרה, ויצאת הנשמה בה קשה כהתרת גזית צמר שנאחזה בקוצים.

ומצינו בחז"ל (שבת לג:) ועי' רש"י כתובות ל: ד"ה סרוגכי ותוס' פסחים קה. ד"ה לא) שמכה זו מתחילה בבני מעיים ומסתיימת בגרון עד שגורמת חנק בר מינו, ומבואר שם שעונש מיתה זו בעבור איסור דיבור לשון הרע המתחיל בכליותיו וליבו של האדם, ויוצא לפועל בגרונו ופיו. וביארו הראשונים שתלמידי רבי עקיבא חטאו בעוון לשון הרע כאמור, וכן כתב בשם הראשונים בסה"ק חמדת ימים (עומר, אות פ"ו) וכתב שלכן בימים אלו יש להזהיר את העם על עוון לשון הרע. ואיתא עוד במדרש קהלת (רבה י"א, ו') שאמר רבי עקיבא לתלמידיו רשב"י וחבריו, הראשונים לא מתו אלא מפני שהיתה עיניהם צרה בתורה זה לזה, אתם לא תהיו כן.

ואשר על כן ביאר אותו ת"ח שלפי שלא היו אותם עשרים וארבע אלף תלמידים נוהגים כבוד זה לזה, והיו מדברים לשון הרע, לכן לא היה ראוי שתמשך שולשלת התורה על ידם, ואדרבה היה רבי עקיבא ירא וחרד שאותם תלמידים לא יהיו מנהיגי הדורות הבאים, מפני שלא היו הגונים כל כך ולא היו כלי קיבול כראוי לקיין בהן את התורה ולמוסרה לדורות הבאים, לפי שלא היו מכבדים זה את זה, והיתה עיניהם צרה בתורה זה לזה, לכן הניח להם שימותו, ומפני כך לא הכריז תענית לבטל את הגזירה.

ודברים אלו כדורבנות, נוראים כמדקרות חרב, נוקבים עד תהום, ויש בהן כדי למדנו לקח ומוסר להתרחק כמטחווי קשת מדברי לשון הרע ורכילות, אשר המה היו בעוכרנו מיום בריאת העולם, אשר החטא הראשון בעולם היה לשון הרע שסיפר הנחש בבורא עד אשר גרם מוות לדורי דורות, ואחר כך דור המבול אשר הטיחו דברים כלפי מעלה, וכן בצאת ישראל ממצרים סיפרו המרגלים לשון הרע על העצים והאבנים עד אשר גרמו בכיה לדורות, ובבית ראשון נאמר על ידי ירמיה "חץ שחוט לשונם בפיו שלום את רעהו ידבר, ובקרבו ישים ארבו", ובעוון זה עדיין יושבים אנו במחשכים בגלות החיל הזה, כי אם נחרב הבית בראשונה ובשנייה בעוון הזה קל וחומר כי בעודו לא יבנה כל זמן שמידה זו מצויה בידנו. ה' יצילנו.

שבעה שבועות כימי עולם, וקודש יום שמיני כשמיני של חג, והימים הספורים בינתיים כחולו של מועד בין הראשון והשמיני בחג, והוא יום מתן תורה שהראש בו את אשו הגדולה ודבריו שמעו מתוך האש. ולכן יקראו רבותינו ז"ל בכל מקום חג השבועות עצרת, כי הוא כיום שמיני של חג שקראו הכתוב כן".

ואשר על כן י"ל שמטעם זה לא גזר רבי עקיבא תענית בימים אלו, לפי שהם כימי חול המועד שאין גוזרים בהן תענית, וכמו שכתב הרמב"ם (פ"א מהלכות תעניות) שאין גוזרין תענית בתחילה בחולו של מועד, וכמו שמצינו בזה נפק"מ לדינא בענין ברכת שהחיינו אם מברכין בימי ספירת העומר, שכמה מפרשים רצו ללמוד שאין לברך בהן שהחיינו כמו בימי בין המצרים, אך דעת המגן אברהם (ס"ס תקנ"א) שיש לחלק דבין המצרים הוא זמן פורענות, משא"כ ימי ספירת העומר שהם כימי חול המועד, כמו שכתב הרמב"ן.

ישוב ד'

שוא י"ל עוד שכבר מתחילה, מיד לאחר הפסח התחילו כולם להיות חולים ב"מ, ואח"כ מתנו בין פסח לעצרת, ולכן כיון שהיו חלולים וחולים לכן לא יכול היה רבי עקיבא לגזור עליהם תענית.

ישוב ה'

בימי ספה"ע היו לומדים בפרישות גדולה

הנה בספר תוספת מעשה רב (אות נ"ה) כתב אודות מנהג הגר"א בימי ספירת העומר, וזה לשונו: "תיכף לאחר הפסח ישב ללמוד בפרישות גדול למאוד, אמר שהם ימי הכנה לקבלת התורה עד חג השבועות". ומורנו ראש הישיבה הגאון הגדול רבי דוד כהן שליט"א ראש ישיבת "חברון" בהביאו דברים אלו בספרו מזמור לדוד (עמ' שס"ד), כתב על זה: "למדנו מדבריו שהימים הללו שבין פסח לעצרת הם ימי הכנה לקבלת התורה, ואופן ההכנה הראויה הוא להרבות בלימוד התורה בפרישות גדול למאוד" כמו שרואים בהנהגת

הגר"א לפי ערכו והשגתו, ואמנם קשה מאד להבין מה הוסיף הגר"א בימים הללו על פרישותו של כל ימות השנה, שהלא ידוע שהגר"א לא ליהנות מעוה"ז רצה, ומאכלו היה כזית פת בבוקר וכזית פת בערב, והפת שרה במים כדי לבלוע בוריונות בלא לעיסה שלא לבטל מזמנו, ושלא ינהג חיכו מטעם הפת, כמו שהעידו בני הגר"א בהקדמה לשו"ע או"ח. עכ"פ יש לנו ללמוד מזה שגם עלינו מוטל להתחזק בלימוד התורה בפרישות גדול בימים הללו, לפי ערכנו והשגתנו יותר מכל השנה, כי הימים האלה הם ימי הכנה לקבלת התורה, וההכנה לקבלת התורה היא לימוד התורה בפרישות גדול למאוד.

וביאר עוד (שם, עמ' שע"ו) שהלימוד בפרישות היא הסתלקות מהנטייות לתאוות וחומריות, ועיקר קבלת עול התורה היא סילוק הרצונות העצמיים ולהתנהג בפרישות מנוחיות העוה"ז, כמו שאמרו חז"ל (אבות, ו', ד') "כך היא דרכה של תורה פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה ועל הארץ תישן וחיי צער תחיה ובתורה אתה עמל" והימים הללו הם ימים של הכנה לקבל עלינו את עול התורה, ולהשתעבד בהשתעבדות מוחלטת לתורה, ועל ידי זה להיות בן חורין משפלות העוה"ז.

אחר הדברים האלה נראה לומר שבודאי בימים הללו שבין פסח לעצרת שהם הכנה לקבלת התורה, אף רבי עקיבא ותלמידיו היו עוסקים בתורה בפרישות גדולה מאוד, והיו מהבילים חיי עולם הזה, שהרי תלמידי רבי עקיבא לא נתבעו על ביטול תורה כלל, אלא רק על שלא נהגו כבוד זה בזה, כי עמל התורה היה להן, אלא שלא ידעו להעריך ולכבד את תורתו של אחד לשני, וממילא לא היה מקום כלל לגזירת תענית בימים אלו, כי גם בלא זה לא היו מרבים לאכול והיו שרויים כמעט בתענית, לכן ר"ע לא גזר תענית.



גיליון "אשכול יוסף" יו"ל לזיכוי אלפי ישראל על ידי האחים הנעמיים היקרים והחשובים אונגי התורה ולומדיה, כמרגעון ניסים ומרגעון ניסים

לכרחה והצלחה להם ולכל בני ביתם

מוקדש לע"ב הוריהם היקרים:

סאלם אליה בן מסעודה ז"ל, מוריה בת גורג'ה ע"ה,

ת. ב. צ. ב. ה.

◇ עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר ◇



**פרשת בהר
ול"ג בעומר
התשע"ה**

גיליון: 144 שנה ג'

**שבת שלום
ומבורך!**

אשכול יוסף

חידושים ופלאים ועונג שבת בפרשת השבוע

מאת הצ"י רבי יוסף חי סימן טוב שליט"א מוה"ס "כרם יוסף"
ראש ישיבת המותמידים "אור התורה" ליוני דפגרא לצעירים מצטיינים ירושלים ת"ו

בברכת מרנן ורננן הגאונים ארזי הלבנון רבותינו ראשי הישיבות

הגאון הגדול מוה"ר **משה צדקה** שליט"א ר"י "פורת יוסף", הגאון הגדול מוה"ר **דוד**

כהן שליט"א ר"י "תברון"



בשורה משמחת

**בשבח והודיה להשי"ת הננו לכשרכם
כי לאחר שני עשורים של קיומה ושגשוגה
של ישיבת המתמידים, נקיים בעז"ה תפילות
שבת באווירה מרוממת ועילאית בהיכל
בית מדרשנו המפואר "צופיוף – חלבים"
רח' שלמה מוסיף 13, שוק הבוכרים, י-ם**



**תפילת מנחה ערב שבת
השבוע עש"ק "בהר" בשעה 6:00
אח"כ קבלת שבת, ד"ת וערבית
(החל משבוע הבא תפילת מנחה ערב שבת
יחיה בקביעות בשעה 7:00 בדיוק).**



**תפילת שחרית של שבת
בשעה 8:00 בדיוק.
קריאת תורה בעריבות מופלאה
ודקדוק רב מפ"ת ח"ח חשוב ונודע שליט"א**



**תפילת מנחה של שבת
בשעה 3:15**



קבלת שבת מתוך תורה

**החל משבוע הבא עש"ק "בחוקותי"
יפתח שיעור חדש בבית מדרשנו**

**בכל ערב שבת מהשעה 6:00 עד 7:00
שיעור נפלא בגמרא בשפה ברורה ונעימה
נתחיל בל"ג מסכת "מכות" כסדר, בכל שבוע דף לערך,
ובלימוד זה בצוותא נסיים בעז"ה במשך הזמן מסכתות
הרבה. לאחר השיעור תפילת מנחה קבלת שבת וערבית
הציבור הקדוש מוזמן!**

היאך ברח רשב"י תחילה לבית המדרש

והלא זה המקום הראשון שבו יחפשוהו הרומיים?

יל"ע היאך מתחילה ברח רשב"י לבית המדרש וכי יועיל לו מקום זה למסתור,
אטו לא ידעו הרומיים שרשב"י שכל מעייניו בתורה וכל ימיו בבהמ"ד אפשר
שנחבא שם? ויש מי שתירץ שלא היה עולה בדעת הרומיים שבעת שרשב"י
נתון תחת גזר דין מוות יהיה יכול לעסוק בתורה. אך לענ"ד אי אפשר לומר כן
על התנא רשב"י, שהלא מצינו לתנאים ואמוראים שעסקו בתורה ואף הקהילו
קהילות ברבים בשעת שמד וגזירת מוות, כרבי עקיבא רבו של רשב"י ור' חנינה
בן תרדיון. ואף כשרדפה המלכות אחרי רבה בר נחמני להורגו, מצינו שעלה
על עץ והיה שונה במס' טהרות ויצאה נשמתו בטהור. [ועיין בכרם יוסף חכמה
ומוסר עמ' קפ"ט].

ואמרתי ליישב בס"ד שהיה פשוט לרשב"י שכל זמן שישתתר בבהמ"ד ויעסוק
שם שבתורה יהיו דברי התורה מגנים בעדם, ולא יוכלו להצר ולהזיק להם, ובית
המדרש יחשב לו כעיר מקלט, וכבר ידעת שבשעה שהאדם עוסק בתורה אין
מלאך המות יכול לו, ואין כל בריה יכולה להזיק לו, כמו שמצינו גבי דוד המלך
במסכת שבת (לא): שכיון שאמר לו הקב"ה שבשבת ימות, היה כל השבת
יושב ועוסק בתורה ללא הפסק, ולא יכול היה מלאך המות ליטול את נשמתו,
וכתב שם המהר"ץ חיות: "מצינו בש"ס דבשעה שאדם עוסק בתורה לא יוכל
לפגוע בו מקרה רעה, דלעולם לא אירע ענין רע לצדיקים בשעה שהיו דבוקים
ומתעסקים בעבודתו יתברך". וע"ע עירובין (כו.) ובירושלמי (מו"ק פ"ג ה"ה).

אך על כל פנים כיון שמוטל על האדם לעשות השתדלות לכן סבר רשב"י
שיועיל לו כל זה דווקא באופן שעל פי הטבע לא ידעו בבירור היכן נמצאים,
שאז זכות התורה תגן בעדם ובודאי ינצלו, אבל אם אשת רשב"י תגלה להם ועל
פי הטבע ידעו בקלות היכן הם נמצאים, כבר יהיו בגדר נמצאים במקום סכנה,
שאסור לסמוך על הנס ומחוייבים לברוח, לכן ברחו. [ובמס' מכות (י.) א"ר
יוחנן מניין לדברי תורה שהן קולטין שנא' (דברים ד') "את בצר במדבר" וגו'
וכתיב בתריה "וזאת התורה", ומוקמינן בעידנא דעסיק בה, ואיבעית אימא
קולטין רק ממלאך המוות].

ובפשטות י"ל שבזמנם בית המדרש היה במקום מסתור, שוב מצאתי בחידושי
פרשת מרדכי על העין יעקב שכתב שבימי רשב"י היתה גזרה שלא ללמוד
תורה כדמוכח בר"ה (יט.) ובמעילה (יז.) והיה מקום בהמ"ד במקום סתר ונחבא
שם, והיה חושש דלמא כשיצערו לאשתו תגלה אותו ועי"ז יתגלה גם מקום
בהמ"ד ויחבל את כולו, על כן הלך להתחבא במערה ודעתו היתה דאשתו תביא
להם שם לחם ומים, ואם יצערה ותגלה אותו לא יחובל לאחרים בשבילו,
וכשנעשה לו נס בחיוב ועין המים לא הודיע לאשתו מקום מושבו.

(מתוך "אשכול יוסף" על המועדים, כת"י)

יש להבין למה אשת רשב"י היתה מביאה להם רק לחם ומים לבית המדרש, כמבואר בגמ' שבת דף ל"ג, ולא הביאה להם מאכלים משובחים?

ואפשר שמפני שהיו בבהמ"ד היו מחמירים שלא להרבות בו באכילה ושתייה, למרות שלת"ח ותלמידיהם מותר כמבואר במסכת מגילה (כח:).

ועוד אפשר שהתנא האלקי רשב"י שכל עניני ותאוות העולם הזה היו אצלו הבל הבלים, ולא הרגיש טעם ומתיקות אלא בתורה הקדושה, ממילא היו כל המאכלים שווים אצל רשב"י ובנו ר"א בטעמים ובמראה, ולכן לא הוצרכה להביא להם מאכלים אחרים, ומטעם זה גם נעשה להם נס במערה שנברא להם מעיין מים וחרובים.

ובקונטרס עיר וקדיש ליד ידי הרה"ג מכאל שמואל רביע שליט"א פירש שרשב"י היה חפץ במים ולחם דווקא, כדי שיהיה בבחינת עני חשוב כמות ועל ידי כך תתבטל מעליו גזירת ההריגה מן השמים.

יש להתבונן שלא מצינו שרשב"י ורבי אלעזר התפללו להקב"ה שימית את הקיסר כל אותם השנים?

ויש מי שתירץ שלא רצו לעבור על מאמרם באבות (פ"ג מ"ב) רבי חנינא סגן הכהנים אומר הוי מתפלל בשלומה של מלכות שאלמלא מוראה איש את רעהו חיים בלעו, ועל כן לא התפללו שהקיסר ימות. אך לא נראה לי פירוש זה כ"כ, דלא מיירי במלכות הרודפת אחר גדולי ישראל להורגם.

ובקונטרס עיר וקדיש תירץ שלא רצה רשב"י להתערב בהנהגת השי"ת ומאחר שהקב"ה גזר עליהם לברוח למערה אין להם ללכת אלא בתמימות. ויל"ע בזה דא"כ בכל דבר נאמר כן, ואדרבה קי"ל להיפך דהקב"ה מתאוה לתפילתן של צדיקים.

ועוד תירץ שרשב"י חפץ היה לעסוק בתורה במערה, כי בשהותו בבהמ"ד היו החכמים שואלים אותו חבילות של קושיות.

ול"י נראה לתירץ שסוף סוף כיון שאותו קיסר נתן לישראל שיעסקו בתורה, כמו שאנו מוצאים שאדרבה גזר שר' יהודה בר' עלאי כל מקום שירביץ תורה יהיה ראש המדברים, וידוע שבזמן רשב"י היתה תקופת שמד, לכן כיון שנתן רשות לר' יהודה בר' עלאי להרביץ תורה לא התפלל עליו שימות.

ויותר נראה לי שכיון שאפילו לשלושה תפילות בכל יום לא היו מפסיקים מפני שהיתה תורתם אומנותם, כמו שדקדקו התוספות בשבת (יא.) שרק לקריאת שמע היו מפסיקים, נמצא שלא היו מפסיקים מעסק לימוד התורה אפילו לרגע אחד, ושלוש תפילות לא היו מתפללים, א"כ היאך ירשו לעצמם לבוא להתפלל על הנאתם, ואפשר עוד דאם באו להתפלל על זה יתחייבו להתפלל ג' תפילות ביום דשוב אינם פטורים מן התפילה.

ברכות מאל"פ לידידנו היקר והחשוב ר' דורון איילון הי"ו ימלא הקב"ה משאלות ליבו ולב כ"ב לטובה ולברכה, וירוש נחת מכל יוצ"ח מותן אושר ועושר וכל טוב!

העיר תלמידי המפואר הבה"ח אוהביה שרעבי הי"ו היאך היה רבי אלעזר ברבי שמעון שורף וממית אחרי שאביו רבי רשב"י חוזר ומתקן, והלא שנינו במסכת קידושין (לא:): שחלק מחיוב מורא שמחוייב בו הבן שלא יסתור דברי אביו, ואם חוזר הבן ועושה בפועל מעשה היפך דעת אביו אין לך סותר דבריו גדול מזה?.

ויש להוסיף עוד שהלא ר"א היה תלמיד של אביו רשב"י, וכבר כתב רבינו הרמב"ם (פ"ה מהל' ת"ת ה"א) כשם שאדם מצווה בכבוד אביו ויראתו כך חייב בכבוד רבו ויראתו יתר מאביו, שאביו מביאו לחיי העוה"ז ורבו שלמדו חכמה מביאו לחיי העוה"ב וכו'. לפיכך אמרו כל החולק על רבו כחולק על השכינה שנא' "בהצותם על ה'". ועוד איתא במסכת ברכות (לא:): שהמורה הלכה בפני רבו חייב מיתה, וכן פסק הרמב"ם (שם בהל' ת"ת פ"ה). ואין לך הוראה גדולה ממה שהיה רבי אלעזר עושה מעשה ושורף בפניו?

ויש לומר על פי מה שכתב הרמב"ם (שם בסמוך, פ"ה מהל' ת"ת ה"ג) שכדי להפריש מן האיסור אפילו בפני רבו מותר להורות, כגון שראה אדם עושה דבר האסור מפני שלא ידע באיסורו או מפני רשעו יש לו להפרישו ולומר לו דבר זה אסור ואפילו בפני רבו ואע"פ שלא נתן לו רבו רשות, שכל מקום שיש חילול השם אין חולקין כבוד לרב, במה דברים אמורים בדבר שנקרה מקרה אבל לקבוע עצמו להוראה ולישב ולהורות לכל שואל אפילו הוא בסוף העולם ורבו בסוף העולם אסור לו להורות עד שימות רבו אלא אם כן נטל רשות מרבו. ואשר על כן יש לומר שכיון שר"א סבר שאותם אנשים שמניחים חיי עולם ועוסקים בחיי שעה מחוייבים בכך מיתה, או שריפת ממונם כדי להפרישם מן איסור ביטול תורה, וכן לשנות את תפיסת עולמם, לכך היה זה לדעתו בכלל כל מקום שיש חילול השם אין חולקין כבוד לרב כדי להפרישם מן האיסור.

ועוד יש לומר שר"א לא חלק בזה על רשב"י, כי גם רשב"י סבר שמעיקר הדין כך ראוי היה לנהוג, וכמו שגם הוא נהג כן מתחילה כשיצא בפעם הראשונה מהמערה, אלא שראה שאין העולם יכול לסבול מידת הדין וצריך להנהיגו במידת רחמים, אבל עכ"פ לעיקר דינא הסכים גם הוא שר"א עושה כראוי.

עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר
גיליון "אשכול יוסף" במהדורת המייל
מופץ לאלפי המנויים מגידי שיעורים, ת"ח
ואחינו בית ישראל בכל אתר ואתר, נדבתי ידידנו
איש חיל רב פעלים חנו ממותקים וכולו מחמדים,
חבר נשיאות ישיבתנו רבי יוסף ישי שליט"א
לברכה והצלחה לו ולכל בני ביתו,
ויה"ר שיזכו לרווח רוב נחת מכל יוצ"ח
מותן אושר ועושר

מועדי הזמנים בישיבת המתמידים

בהמ"ד המפואר "צופיון - חלבים"

יום שישי: משעה 1:30 ועד 3:15

עש"ק: שיעור חדש מ' 6:00 עד 7:00

שב"ק: משעה 1:30 ועד 3:15

אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו

תשית לראשו עטרת פז

ברכות מאל"פ ומזל טוב

להבה"ח ישראל אודי אלג'רלי שיחי

בן שולמית ואשר אלג'רלי שיחי

לרגל זכייתו בתואר סגן התנ"ך העולמי

וצרור ברכות לדוד היקר ידיד ישיבתנו

חמדת הלבבות ר' מכאל אלג'רלי הי"ו

זכו כל בית ישראל ליהנות מאורו הטוב